

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,

національних меншин і міжнаціональних відносин

11 червня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Наталя Миколаївна, теж вас вітаю на засіданні комітету, радий вас бачити.

У нас присутні 7 членів комітету, отже, в нас є кворум. Тому засідання оголошую відкритим. Сьогодні планується розглянути два законопроекти – основний і альтернативний, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головного комітету. Також розглянемо два питання у порядку контролю.

Порядок денний, шановні колеги, вам усім був надісланий. Якщо немає заперечень, переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Андрію Вікторовичу, є пропозиція до порядку денного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я думаю, що ми вже півтора року не збиралися в режимі офлайн, можливо, варто розглянути питання про організацію роботи Комітету з питань прав людини, реінтеграції та деокупації тимчасово окупованих територій України, національних меншин та міжнаціональних відносин у режимі офлайн першим питанням у порядку денному. Є така пропозиція, власне, я думаю, що це наболіле питання, яке вже є давно. Пропозиція зрозуміла, можливо, колеги підтримають, можливо, ні, не знаю. Але треба поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я погоджуюсь. Якщо це буде в нас розглянуто і в такій формі буде проведено засідання наступне наше, то ви згодні?

ЯКОВЛЄВА Н.І. В плані, наступне засідання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. От наступне засідання ми будемо готуватися і напевне проводити в режимі офлайн.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ну, я думаю, що ми можемо це підтримати зараз рішенням комітету, якщо на те буде згода колег. Тут, власне, питання зрозуміле. Дивіться, ми ж спочатку голосуємо включення до порядку денного. Можливо, власне, колеги взагалі не вважають це питання актуальним, можливо, підтримують, щоб ми не заходили в питання розгляду по суті зараз.

Тобто ми голосуємо за пропозицію, а потім ми голосуємо за порядок денний в цілому. Якщо пропозиція не буде підтримана, то ми рухаємося далі, якщо пропозиція буде підтримана, то тоді, власне, ми зможемо розглянути це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я підтримую цю пропозицію. І я думаю, що колеги також дуже хочуть, щоб засідання комітету проводилися в режимі офлайн, тому я думаю, що ми рух цьому питанню обов'язково дамо, і на наступному засіданні ми можемо його вже проводити. Якщо вас це влаштовує, Неллі Іллівна, ми зараз приймемо рішення – наступне засідання буде проводитися в режимі офлайн.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Так, давайте, я думаю, що ми приймемо це рішення, власне, комітетським голосування, тому що пропозиція члена комітету на його вимогу повинна бути проголосована на засіданні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обов'язково це буде.

Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, Андрій Вікторович. Тим паче, що пропозиція не від члена комітету, а від заступниці голови комітету.

Неллі Іллівна, я вам дякую за цю пропозицію, і я про це вже декілька разів наголошував на наших засіданнях. Тому обома руками, як-то кажуть, за. І повністю згоден з вами, що потрібно це зафіксувати зараз рішенням комітету, голосуванням членів комітету. І хотілося б, щоб ми використовували зараз термін не "наступне засідання", а "з наступного засідання", щоб ми перейшли в формат офлайн роботи, як це роблять майже всі комітети Верховної Ради України. Це перше.

І друге. Безумовно, перед тим, як зараз, я так розумію, ми про це будемо голосувати, можуть виникнути у когось питання, і воно і у мене також може, безумовно, як і у кожного з вас, бути: а якщо там якась поїздка, відрядження в цей день?

Тому у мене зараз є пропозиція, щоб ми запланували, або ми проговоримо це вже детальніше на наступному засіданні, коли зустрінемося офлайн, щоб всі засідання, щоб ми повернулися до роботи, як ми працювали декілька років. Тобто під час пленарних засідань у Верховній Раді, коли всі члени комітету є в Києві, і Костянтин Іванович, який не живе в Києві, і інші члени комітету, щоб могли бути наживо на засіданнях нашого комітету. Якщо якийсь форс-мажор і когось немає в Києві на засіданні, то тоді, я думаю, що зможемо проговорити, щоб долучати в Zoom-форматі. Таке може, безумовно, бути з кожним, якісь відрядження там або форс-мажорні ситуації, тому, безумовно, Zoom також, я думаю, буде можливим, але головний формат – це офлайн. Супер позиція. Дякую, Неллі Іллівно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максиме Миколайовичу.

Я поставлю це питання на голосування п'ятим питанням порядку денного. Вибачте, будь ласка, є у нас певні обмеження з цього приводу. Якщо буде проводитися засідання в змішаному форматі, вас це влаштує?

ТКАЧЕНКО М.М. Давайте так...

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане головуєчий, я вибачаюся, давайте поставимо в порядок денний це питання, а потім обговоримо повністю з усіма пропозиціями, тому що в кожного члена комітету, я думаю, є пропозиція, як він бачить треба проводити офлан-комітети. Як завжди, це було в пленарний тиждень після засідання, всі в залі, 15 хвилин перерва, всі вийшли на перерву, потім всі збираємося на комітеті. Це дуже зручно для всіх, всі вместе... Тому що зараз ...*(Не чути)* і є такі випадки, що приходиться з села виїжджати, щоб зловити цей там 3G чи LTE, щоб був зв'язок, щоб побачити моїх любимох членів комітету. Тому давайте...

І якщо можливо, я думаю, у всіх накипіло, краще першим питанням все розглянути, щоб вже потім, все як по маслу пішло, і засідання комітету швидко ми розпочали.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Олександровичу.

Дивіться, я просто включаю це питання, котре ...*(Не чути)* було Неллі Іллівною, до затвердження в порядку денному, ми за нього голосуємо, і воно буде розглядатися не першим, тому що в нас є запрошені, а останнім. Як внесено, так і буде розглядатися. Якщо на це буде ваша воля, хотів би, щоб ви мене підтримали в цьому питанні.

Тому ставлю на голосування. Якщо немає заперечень, а їх нема, з врахуванням пропозицій, наданих Неллі Іллівною, затверджуємо порядок денний сьогоднішнього засідання. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ЧИЙГОЗ А.З. А що мене пропустили? Я теж – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не бачив, вибачте, будь ласка. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроектів. Сьогодні ми розглядаємо проект Закону про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо протидії сексизму у виборчих процесах та забезпечення збалансованого представництва жінок та чоловіків у Верховній Раді України та місцевих радах (реєстраційний номер 11300 від 27.05.2024 року), поданий народним депутатом України Загоруйко та іншими народними депутатами України. Та альтернативний до нього законопроект, проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо протидії сексизму у виборчих процесах та забезпечення збалансованого представництва жінок та чоловіків у Верховній Раді України та місцевих радах (реєстраційний номер 11300-1 від 05.06.2024 року), поданий народним депутатом України Мазурашу та іншими народними депутатами.

Так як ми розглядаємо основний та альтернативний законопроект, обговорення проводитимемо відразу щодо обох проектів законів. Нагадую, що якщо якийсь із законопроектів ми рекомендуємо прийняти, то інший має

бути відхилений. Головним комітетом з розгляду даних законопроектів визначено Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Серед співавторів основного законопроекту є члени нашого комітету, але для його представлення ми запрошували на наше засідання його головного ініціатора – народну депутатку України Загоруйко Аліну Леонідівну.

Аліна Леонідівна, я бачу, що ви присутні, тож запрошую вас до слова.

ЗАГОРУЙКО А.Л. Добрий день, колеги. Дуже рада вас бачити. Дякую вам за можливість представити цей законопроект.

Дійсно, такий законопроект важливий з гарним номером 11300 і стосується протидії сексизму і збалансованого представництва жінок і чоловіків як в Верховній Раді, так і в місцевих радах.

Я перш за все хочу наголосити на тому, що, не дивлячись на те, що в нас триває повномасштабна війна і в нас є заборона на проведення будь-яких виборів, але все ж таки, не дивлячись на все це, ми готуємося до проведення повоєнних виборів і готуємося до того, щоб вони проходили в найкращих традиціях демократичних цінностей і відповідали всім європейським стандартам.

Друге, що не дуже очевидне, але, власне, теж важливе. Я вважаю, що цей законопроект абсолютно реально можна назвати євроінтеграційним. Поки що на ньому ми не бачимо цієї ...*(Не чути)*, яку нам зазвичай вішають в порядку денному, але чому я так говорю? Тому що Єврокомісія в своєму висновку щодо України зазначила наступне, що в цілому виборче середовище в Україні сприятливе, але є певні зауваження. Ці зауваження були висловлені в звітах спостережної місії БДПЛ ОБСЄ і Єврокомісія рекомендує нам у відповідь на ці звіти виконати певні рекомендації. І от питання, яке стосується збалансованого представництва чоловіків і жінок в парламенті і в місцевих радах – це якраз одна з рекомендацій БДПЛ ОБСЄ.

Власне, чому ця проблема, яка проблема виникла і що ми намагалися вирішити? В нас коли в 20-му році пройшли місцеві вибори, і вони пройшли вже на основі нового Виборчого кодексу дуже часто масово стали застосовувати певну таку схемку, можна сказати. Ви знаєте, що вже була встановлена гендерна квота і вона була не просто встановлена, а вже була встановлена і відповідальність за її порушення. Але певні партії для того, щоб обійти цю відповідальність, давали, включали в свої списки відповідну до законодавства кількість жінок, але після того як жінки набували мандата, їх змушували писати заяви про складення мандата і відповідно наступними за черговістю заходили чоловіки. І це явище було таким, можна сказати, масовим. Відповідно цю проблему треба було вирішувати.

Цей законопроект народився не сьогодні і не вчора. Над його розробкою працювала група щодо вдосконалення виборчого законодавства. Вона працювала з 2021 року і працює до цього. Це не єдиний законопроект, який робоча група винесе на розгляд депутатам, зараз в нас ще кілька готується. Тому підготовка цього законопроекту була абсолютно інклюзивною. Всі громадські організації, експерти, всі дотичні, народні депутати, хто був зацікавлений в цій тематиці, всі приймали участь в розробці цього законопроекту. І в нас навіть вже до першого читання, так скажемо, ще дуже якісна редакція. Звісно, там є питання, які викликають запитання і, я думаю, сьогодні на комітеті ми все це обговоримо.

Але все ж таки коротко про що законопроект. Умовно я його поділяю на три складові. Перша складова стосується того, що в цьому законопроекті дається визначення сексизму, але це визначення, яке іде тільки в розумінні Виборчого кодексу. Я знаю, що на базі вашого комітету також розробляється законопроект і пані Неллі керує цим процесом. Там визначення сексизму є більш широким, більш ємким. В нашому законопроекті це суто в розумінні Виборчого кодексу і ніяких протиріч з тими двома процесами немає, можу сказати, що вони тільки доповнюють один одного.

Друге питання – це якраз про рівність прав, про можливість балотуватися. І тут іде мова про можливість балотуватися жінкам, які перебувають за кордоном протягом дії правового режиму воєнного стану. Ви ж розумієте, в чому історія, в нас є відповідно до законодавства певний ценз осілості. І законодавство вимагає, що кожна людина, особа може балотуватися і є кілька виборчих цензів, один серед них – це ценз осілості: для народних депутатів проживання протягом 5 останніх років, для Президента України – це 10 років.

І далі як законодавство розшифровує це постійне проживання. Мається на увазі, мова йде про те, що особа має перебувати в Україні певний час, зокрема виїзд за кордон разовий не більше 90 днів, а в сукупності за рік 180 днів. І ми ж розуміємо, що в цій ситуації, коли люди вимушено тікали від війни, вже рік, хто два зараз перебуває за кордоном, і вони позбавлені права балотуватися. Ми також подивилися рекомендації. Є рекомендація Венеційської комісії і Венеційка говорить про те, що у виключних обставинах, коли людина не з власної волі вимушена переміститися, доцільно надати певні переваги чи особливу можливість для того, щоб право балотуватися було реалізоване. І це історія стосується десь так плюс-мінус два – два з половиною мільйони жінок, які перебувають за кордоном.

І третє – це саме механізм нівелювання оцієї можливості обходу гендерної квоти, тобто унеможливлення спекуляції. Про що цей механізм говорить? Що наступним у разі, якщо навіть жінка, різні причини бувають, у разі, якщо вона складає мандат, то наступним за черговістю заходить особа такої ж статі. І мова йде тільки про загальнодержавний список. Тобто чому ми не йшли по регіональних? Тому що регіональні списки – там йдуть голоси конкретно за людину і черговість визначає вже виборець. Тому в цю історію ми не можемо гратися. А в загальнодержавному списку, де черговість кандидатів визначає саме партія, тому йдемо таким шляхом, і якраз цей шлях не порушує ніяких і нічиїх прав.

Тому я думаю, що цей законопроект дуже важливий. Прошу колег підтримати його. І готова до будь-яких ваших запитань. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Аліно.

Шановні колеги, для представлення альтернативного законопроекту (реєстраційний номер 11300-1) ми запрошували на засідання комітету народного депутата України Мазурашу Георгія Георгійовича. Якщо Георгій Георгійович... Я бачу, що він відсутній, то давайте я все ж таки коротесенько вам поясню, що ж там відбувається, в цьому законопроекті.

Законопроект майже повністю дублює основний закон, 99 процентів, основний проект закону, 99 процентів тексту.

ЗАГОРУЙКО А.Л. Вибачте, що я вас перебиваю, але там навіть пояснювальна записка повністю скопійована з нашої.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, давайте я все ж таки поясню, Аліна Леонідівна.

Єдина відмінність – це виключення для кандидатів в народні депутати України та на пост Президента України цензу особності, запропонованого в основному законопроекті. Тобто громадяни України, які під час дії правового режиму воєнного стану в Україні вимушено виїхали за кордон у зв'язку зі збройною агресією, фактично не зможуть бути кандидатами в народні депутати України та на пост Президента.

Висновки до цих законопроектів поки відсутні, але наш комітет не є головним з опрацювання зазначених законодавчих ініціатив. І тому нам не потрібно чекати позицію будь-якого державного органу, ми самі в межах своїх предметів відання маємо надати висновки до головного комітету.

Шановні колеги члени комітету, звичайно, чи бажає хтось висловитися з приводу законопроектів? Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня ще раз, колеги. Власне, я дуже коротко, бо Аліна Леонідівна дуже детально, власне, представила уже ті положення, які нам запропоновані.

Перше, що стосується черговості, коли, власне, кандидат на посаду вибуває і відповідно ми маємо ситуацію, що має заходити за списком наступний кандидат. Це обумовлено нашою практикою, тому що ми можемо довго говорити про юридичні конструкції, але ми мали таку практичну проблему і в межах цього законопроекту пропонується її вирішити для того, щоб ми мали збереження гендерної квоти на тому рівні, яка у нас зазначена у законодавстві.

Друге – це те, що стосується поняття сексизму. На мою думку, дуже добре, що, власне, автори законопроекту зробили це обмеження, що це визначення сексизму діє виключно в межах Виборчого кодексу. Я підтримую це визначення сексизму, тим паче, що воно дуже схоже з тими, які я пропонувала декілька років тому в законопроектах, які не були розглянуті у сесійній залі. Хоча в межах оновленої версії про рівні права і можливості жінок і чоловіків ми пропонуємо більш скорочене визначення.

Безумовно, найбільш дискусійним питанням в межах цього законопроекту є питання цензу осілості. Знову ж таки це покликано, власне, вирішити ту практичну проблему, яку ми будемо мати у повоєнний період з тим, що багато жінок не проживали в Україні протягом останніх п'яти років, що, власне, обумовлено широкомасштабним вторгнення Російської Федерації. Але я думаю, що ценз осілості, безумовно, буде дискутуватися в межах підготовки до першого читання, до другого читання на комітеті. Але в цілому я пропонували би колегам підтримати, власне, основний законопроект і відхилити альтернативний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Неллі Іллівна.

Колеги, зважаючи на той факт, що переважна частина положень обох законопроектів фактично дублюється, до них обох є однакові зауваження. Ті зауваження містяться... надіслані в інформаційній довідці і стосуються здебільшого визначення самого терміну "сексизм". Звісно, це не критичні зауваження, і ми обов'язково зазначимо їх у своєму висновку. Сподіваюсь, що вони будуть враховані головним комітетом.

Водночас вважаю, що ми маємо підтримати саме основний законопроект, оскільки головна його ідея щодо запровадження у виборчому процесі заборони дискримінації кандидатів за ознаками статі має вагомое значення у контексті законодавчого забезпечення в Україні рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на відміну від альтернативного, який не передбачає іншого способу врегулювання ключової проблеми, на вирішення якої спрямований основний проект закону. Головна відмінність альтернативного законопроекту фактично має характер поправки.

Всі запропоновані авторами основного законопроекту положення саме стосовно заборони дискримінації за ознаками статі, визначення терміну "сексизм", посилення гендерної квоти тощо просто продубльований в альтернативному проекті без будь-яких змін. Запропоновані альтернативним законопроектом зміни до того ж не стосуються предметів відання нашого комітету і можуть бути реалізовані у разі підтримки головним комітетом шляхом внесення відповідних поправок під час підготовки законопроекту реєстраційний номер 11300 до другого читання.

Тож якщо немає заперечень, ставлю на голосування наступне рішення комітету щодо основного законопроекту. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо протидії сексизму у виборчих процесах та забезпечення збалансованого представництва жінок та чоловіків у Верховній Раді України та місцевих радах (реєстраційний номер 11300 від

27.05.2024 року), поданий народним депутатом України Загоруйко та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Репліка. Я – за. Але взагалі останнім часом на виборах в Україні як і, наприклад, в ...*(Не чути)*, я був дуже впевнений, що на більшість вибору чоловіків впливають жінки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я з вами згоден. "За" вам ставлю.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Тепер, враховуючи щойно прийняте наше рішення...

ЗАГОРУЙКО А.Л. Колеги, дякую за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Аліно, дуже дякую за участь в розгляді законопроекту.

Продовжуємо засідання. Враховуючи щойно прийняте наше рішення, ставлю на голосування наступне рішення щодо альтернативного

законопроекту. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо протидії сексизму у виборчих процесах та забезпечення збалансованого представництва жінок та чоловіків у Верховній Раді України та місцевих радах (реєстраційний номер 11300-1 від 05.06.2024 року), поданий народним депутатом України Мазурашу та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні відхилити.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

Пан Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнецов.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розділу "Інші питання". Питання 2. Про стан виконання положень Закону України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні".

Колеги, це питання ми розглядаємо в рамках здійснення контрольної функції відповідно до плану роботи нашого комітету на період одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Закон, про який йде мова, набрав чинності наприкінці 2021 року. В лютому 2022 на виконання положень закону уряд прийняв Постанову номер 265 "Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад". Тому можна констатувати, що закон фактично почав реалізовуватися у період воєнного стану.

Враховуючи нові виклики в умовах війни, до закону вносилися вже зміни. Зокрема, наш комітет був головним при опрацюванні в парламенті нині прийнятого законопроекту, який стосувався внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території держави Україна та територіях, на яких ведуться або велися бойові дії.

Сьогодні вже склалася загальна картина того, як цей закон працює. Ми надіслали запити основним виконавцям закону Міністерству цифрової трансформації України та Державній міграційній службі України.

Перед тим, як надати слово доповідачам, хочу звернути вашу увагу, що Міністерство цифрової трансформації України проігнорувало фактично запит комітету і не надало запитуваної інформації, яка мала надсилатись народним депутатам при підготовці до сьогоднішнього засідання. Це свідчить не тільки, вибачте, про неповагу до народних депутатів членів комітету, а і про грубе порушення норм Закону України "Про комітети Верховної Ради України" Міністерством цифрової трансформації. До речі, це вже не перший випадок з боку зазначеного міністерства. Це буде обов'язково враховано при прийнятті рішення за результатами сьогоднішнього засідання.

Переходимо до розгляду питання по суті. Пропоную побудувати нашу роботу наступним чином. Спочатку ми заслухаємо запрошених, а потім кожен з народних депутатів зможе надати свої питання, задати, поставити свої питання.

Прошу до слова пані Наталію Науменко – Голову Державної міграційної служби України. Дякую вам, пані Наталія, що ви завжди своєчасно реагуєте на запити комітету. Тож прошу дуже стисло поділитися як ДМС виконує свої повноваження при реалізації положень закону і які питання ви вважаєте сьогодні залишаються невирішеними або проблематичними.

Прошу до слова.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую, шановний Андрію Вікторовичу, за підтримку комітету, яку ми відчуваємо у нашій повсякденній діяльності, і за ту увагу, яку ви приділяєте питанням міграційної служби.

Доброго дня ще раз, шановні народні депутати. Дійсно, 5 листопада 2021 року Верховної Радою України було прийнято Закон України 1871 "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні", який набрав чинності 1 грудня 2021 року і саме який регулює відносини у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) фізичних осіб в Україні.

14 березня 2022 року під час військового стану набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2022 року 265 "Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад", яка була прийнята на виконання вимог закону.

Саме цією постановою затверджено порядок декларування та реєстрації місця проживання, порядок створення, ведення та адміністрування реєстрів територіальних громад, порядок електронної інформаційної взаємодії між інформаційно-комунікаційними системами та передачу органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру.

Відповідно до положень Закону 1871 Державна міграційна служба здійснює контроль за діяльністю органів реєстрації шляхом: розгляду

звернень як громадян, так і органів державної влади та органів місцевого самоврядування; моніторингу здійснення органами реєстрації в реєстрах територіальних громад реєстраційних дій, надання ними публічних послуг; прийняття обов'язкових до виконання відповідних рішень.

У разі виявлення порушень ДМС проводить відповідну перевірку. Якщо за результатами проведеної перевірки виявлено факти прийняття рішень посадовими особами органу реєстрації з порушенням законодавства, ДМС направляє відповідному органу реєстрації акт щодо врахування рекомендацій, пропозицій чи усунення виявлених недоліків, порушень; або припис про вжиття необхідних заходів та усунення виявлених порушень, який є обов'язковим до виконання. У разі підтвердження порушень відповідно реєстраційна дія підлягає скасуванню.

Статистичні дані щодо перевірок ви бачите в наданих матеріалах, тому не буду зупинятися на цих цифрах. Зупинюсь на найбільш поширених випадках порушень органами реєстрації вимог Закону 1871.

Для здійснення відповідно реєстрації, реєстраційної дії вимагаються документи, не передбачені законом та відповідним порядком, або реєстрація, зняття з реєстрації здійснюється без надання в повному обсязі визначених законодавством документів. Відмова власнику житла у знятті з реєстрації місця проживання повнолітніх осіб, місце проживання яких зареєстровано в житлі, що належить власнику на підставі права власності. Здійснення реєстрації місця проживання військовослужбовців та членів їх сімей, крім дітей, за адресою військової частини, що не відповідає вимогам діючого законодавства.

Також з моменту набрання чинності законом і по 30 квітня 2024 року територіальними органами та територіальними підрозділами ДМС стосовно 2691 іноземця та особи без громадянства вживалися заходи адміністративного впливу. Тобто під час подання іноземцем чи ОБГ документів органом реєстрації було встановлено, що вони звернулися для реєстрації місця проживання після закінчення 30 календарних днів з дня

отримання посвідки на постійне або тимчасове проживання. У такому випадку посадова особа органу реєстрації направляє іноземця чи особу без громадянства до територіального підрозділу міграційної служби відповідно до території обслуговування для вжиття до них заходів адміністративного впливу або інших заходів, визначених законодавством.

Найпоширенішими випадками ...*(Не чути)* документів, що подаються іноземцями або ОБГ у зазначеному вище контексті недійсними, є паспортні документи іноземців та осіб без громадянства, у яких сплив строк дії або посвідки на постійне чи тимчасове проживання в Україні, у яких закінчився також строк дії або які підлягають обміну. Однак варто звернути увагу на те, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 року деякі питання реалізації актів законодавства у сфері міграції в умовах воєнного стану посвідки на тимчасове та постійне проживання, крім тих, які оформлені громадянам Російської Федерації і строк дії яких закінчився або які підлягають обміну відповідно до законодавства після 24 лютого 2022 року, підтверджують законні підстави для тимчасового чи постійного проживання таких осіб в Україні та право на в'їзд в Україну на період дії воєнного стану та протягом 30 календарних днів після його припинення чи скасування.

Відповідаючи на питання комітету щодо реєстрації місця проживання осіб із ТОТ, окремо слід зазначити про те, що "Прикінцевими та перехідними положеннями" Закону 1871 передбачено, що на період тимчасової окупації Російською Федерацією території України, а також на період віднесення території тергромад до територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, особи, місце проживання яких зареєстровано або задекларовано на такий території, можуть задекларувати або зареєструвати місце свого проживання без зняття з реєстрації місця свого попереднього проживання. У такому випадку до реєстру територіальної громади вносяться відомості про зареєстроване місце проживання ВПО на тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові

дії. При цьому зареєстрованим або задекларованим місцем проживання дитини вважається зареєстроване або задеклароване місце проживання її батьків або інших законних представників чи одного з них, з якими проживає дитина.

Так, за наявною в ДМС інформацією до реєстру територіальних громад внесено відомості про зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії під час декларування реєстрації місця проживання, стосовно 43 дітей та 313 дорослих. Всього 356 осіб. Порядок оскарження рішень з питань декларування та реєстрації місця проживання особи визначено статтею 29 цього закону. Так, рішення дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб щодо внесення інформації до реєстру територіальної громади про зареєстроване або задеклароване місце проживання особи, зняття особи із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), скасування рішень органів реєстрації, зміна інформації в реєстрі територіальної громади можуть бути оскаржені в установленому законом порядку шляхом звернення особи до Державної міграційної служби, на яку покладено контроль за дотриманням органами реєстрації вимог законодавства у сфері реєстрації місця проживання або до суду. Саме такий порядок є особливістю оскарження дій, оскільки відповідно до закону зняття та реєстрація місця проживання здійснюється у день звернення особи.

І останнє щодо проблемних питань, які виникають у ДМС під час реалізації Закону про надання публічних електронних послуг. Однією з найпоширеніших проблем є те, що 2016 року наповнення органом реєстрації реєстрів територіальних громад здійснювалося на підставі інформації, отриманої від органів ведення Державного реєстру виборців, а також на підставі інформації, отриманої від ДМС, житлово-експлуатаційних організацій, тобто ведення картотек з питань реєстрації місця проживання здійснювалося у паперовому вигляді. Такі картотеки мали підтримуватися

органами реєстрації в актуальному стані. Але з 1 квітня 2021 року органи реєстрації мали здійснювати ведення РТГ виключно в електронній формі та припинити підтримувати в актуальному стані картотеки з питань реєстрації у формі картки реєстрації особи та адресної картки особи в паперовій формі. Варто зауважити, що наповнення електронного формату картотек РТГ відбувалося на підставі інформації, отриманої зокрема від органів ведення Державного реєстру виборців. На сьогодні така актуалізація даних органами реєстрації ще не завершена. У зв'язку з тим наразі в РТГ здебільшого відсутня інформація щодо місця проживання дітей, а наявна інформація про місце проживання фізичних осіб є неактуальною або не містить повний перелік персональних даних.

А також ще однією проблемою є те, що орган реєстрації для потреб декларування та реєстрації місця проживання формує та веде в електронній формі РТГ засобами власної інформаційно-комунікаційної системи або засобами відомчої інформаційної системи ДМС. При цьому орган реєстрації забезпечує передачу актуальних відомостей про декларування, реєстрацію і зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання фізичної особи до ВІС ДМС та ЄДДР.

У свою чергу відповідно до закону інформаційно-комунікаційна система органу реєстрації повинна забезпечувати безперервне обслуговування автоматизованих сервісів територіальної громади в інтерактивному режимі реального часу, уніфікацію форматів обробки даних та реалізацію принципу інтероперабельності інформаційних ресурсів, міжвідомчу електронну взаємодію з інформаційною системою МВС, ВІС ДМС, ЄДДР та іншими інформаційними системами. Але на теперішній час зростає кількість органів реєстрації, які створюють власні інформаційно-комунікаційні системи для ведення РТГ без урахування забезпечення вищезазначених вимог, що створює певну колізію при передачі даних. І зазначене приводить до недотримання органами реєстрації вимог Закону 1871 або нецільовому використанню бюджетних коштів.

Тому, на нашу думку, для виправлення цієї ситуації є необхідність опрацювання технічної складової цього питання і внесення змін до законодавства та встановлення можливості закупки власного програмного забезпечення тільки для великих територіальних громад з населенням від 100 тисяч осіб.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталія.

Шановні колеги, акцентую вашу увагу, що на своє засідання ми запрошували персонально віце-прем'єр-міністра України з інновацій, розвитку освіти та науки, технологій міністра цифрової трансформації України пана Михайла Федорова. Але, як бачимо, що взяти участь в засіданні комітету немає часу не тільки у міністра, а і у жодних з його заступників. Тому пані Зоряна Стецюк, будь ласка, не ображайтеся, слово я вам сьогодні не надам. Для звітування по питанню про виконання норм нашого профільного закону міністерство делегувало виключно вас, директора директорату. Ми запрошували, повторююсь, саме міністра і заступника міністра, і віцепрем'єр-міністра. Тому комітет зауважив на цьому, що повага до комітету – це в будь-якому випадку ще й виконання дії Закону "Про комітет Верховної Ради України".

Тому з урахуванням зазначеного і також відсутності інформації, яка була необхідна для розгляду цього питання, ми не будемо сьогодні саме вас, пані Зоряно, заслуховувати. Одразу переходимо до запитань Державній міграційній службі України. Вибачте, Наталіє Миколаївно, але питання сьогодні будуть виключно до вас. І, як завжди, я розпочну.

Проаналізувавши інформацію, яка надійшла від ДМС до комітету, в мене є низка запитань. Отже, перше моє питання стосується тієї проблеми, про яку зазначив в запиті комітет, а саме: невнесення до паспорта громадянина України у формі книжечки відміток про зміну місця проживання особи, у зв'язку з чим адреса місця проживання особи, яка

визначена у паспортному документі та у витязі з реєстру територіальної громади, може відрізнятись. У листі ДМС зазначається, що на теперішній час з документом, який підтверджує відомості про місце проживання/перебування особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату, на час його формування є саме витяг із реєстру територіальної громади.

Це зрозуміло, але чи не здається вам, що якщо в паспорт у формі книжечки більше не вноситься нова адреса місця проживання, оскільки нова адреса підтверджуватиметься саме витягом, то можливо, до цього паспортного документа потрібно внести хоча б відмітку про зняття з реєстрації попереднього місця проживання? Досить дивно виглядає ситуація, коли в паспорті громадянина зазначена одна адреса, а у витязі з реєстру – зовсім інша. Прошу це прокоментувати, якщо є можливість.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую, Андрію Вікторовичу, за запитання, вони досить актуальні. З нашої точки зору, положення... Дуже просто хочу сказати, що на сьогодні Україна має взагалі колізію документів, які вона видає, тому що ми з вами не один раз обговорювали те питання, що поряд з паспортом-книжечкою у нас іде і ID-картка. В жодній країні світу такого немає. І, в принципі, ідея створення електронних реєстрів, ідея прийняття Закону 1871, вона говорила про те, що ми переходимо взагалі на електронне ведення будь-яких реєстрів, електронні форми реєстрації місця проживання, зняття з реєстрації місця проживання і так далі.

Саме тому для чого це було? Для того, щоб обмежити контакти особи з державою і максимально спростити всі процедури, які надає... адміністративні процедури, які надає держава особі. Ми аналізували питання, яке було піднято шановними членами комітету, і хочемо сказати, що повернеться штамп в паспорт-книжечку або не повернеться в паспорт-книжечку, це не буде мати суттєвого значення для реалізації прав громадянина і для перевірки відповідними органами питання реєстрації місця

проживання, тому що особа може не дійти до ЦНАПу або до органу реєстрації для того, щоб проставити цю відмітку в паспорті. І, як правило, вона не ходить до цього, тому що особа має можливість декларувати місце проживання через Дію і там формується, ми сьогодні перевіряли, до речі, формується електронний витяг і формується QR-код, коли можна перевірити актуальність.

Тобто коли особа звертається зі штампом в паспорті про реєстрацію місця проживання або про зняття з реєстрації місця проживання до будь-якого органу, фактично ми не можемо перевірити актуальність цього штампу, чи реально він був поставлений, чи реально особа знялася або перереєструвалася з місця проживання. Тому, власне, ми і користуємося інформаційними системами, які дають нам можливість саме підтримувати в актуальному стані інформацію, яка подається особою. Тому фактично вносити зміни до законодавства для того, щоб повернути штамп в паспорт і говорити про те, що ця інформація в паспорті і цей штамп, він буде актуальним, на сьогодні ми не можемо це сказати. Все-таки ми говоримо про те, що ми орієнтуємося на електронні державні реєстри, де можна отримати актуальну інформацію про реєстрацію місця проживання або зняття з реєстрації місця проживання. Ми орієнтуємося на те, що кожен орган може мати чи повинен мати взаємодію з нашими реєстрами, а ми маємо мати актуальну інформацію з РТГ про те, що вся система реєстрації місця проживання, вона функціонувала як єдиний організм.

Крім того, хочу зазначити, що якщо зняття з реєстрації здійснював власник житла, то не факт, що особа, яка зареєстрована була в цьому житлі, вона знає про це чи готова дійти до нас для того, щоб проставити відповідні штампи. Тому що зняття з реєстрації здійснюється виключно за бажанням власника житла. Ну, якось так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталю, за розлогу відповідь.

Наступне моє запитання стосується реалізації принципів адміністративної процедури під час отримання громадянами послуг з декларування та реєстрації місця проживання.

ДМС у своєму листі зазначає, що відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру" законом можуть бути встановлені особливості адміністративного провадження для окремих категорій адміністративних справ. Такі особливості повинні відповідати принципам адміністративної процедури, що визначаються Законом України "Про адміністративну процедуру".

З подальшого тексту можна зрозуміти, що ДМС вважає, що Закон України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні" якраз і встановлює такі спеціальні особливості адміністративного провадження, у зв'язку з чим все має працювати так, як працювало раніше, жодних змін до закону вносити не потрібно.

Мені здається, що ці аргументи є не зовсім переконливими. По-перше, якщо законом встановлені особливості адміністративного провадження, то як правильно зазначено в листі ДМС, такі особливості повинні відповідати принципам ініціативної процедури. Я хочу на цьому зацентувати вашу увагу, оскільки принципи адміністративної процедури чітко визначені в Законі "Про адміністративну процедуру". Наприклад, у статті 18, в якій розкривається принцип гарантування ефективних засобів правового заходу. Зазначається, що особа має право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу в порядку адміністративного оскарження відповідно до цього закону, тобто Закону "Про адміністративну процедуру" та (або) в судовому порядку.

Так само у статті 17, де розкривається принцип гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні, вказується, що особа має право бути заслуханою адміністративним органом, надавши пояснення та (або) заперечення у визначній законом формі до прийняття

адміністративного акта, який може негативно вплинути на право, свободу чи законний інтерес особи.

Можна, звісно, продовжувати, але я маю на увазі, що дотримання принципів адміністративної процедури – це не якісь теоретичні слова, які не мають під собою ніякого значення. І в зв'язку з цим у мене є сумніви щодо дотримання цих принципів під час декларування чи реєстрації місця проживання. Якби нам сказали, приміром, що ми поки що не реалізуємо принципи адміністративної процедури, оскільки до закону не внесено відповідні зміни, це одне питання. Але якщо нам говорять, що їх вносити не потрібно, значить всі вони мають реалізовуватися без внесення відповідних змін.

Тому я все ж таки хотів би почути, чи доцільно у даному контексті вносити зміни до Закону України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні"? Може, потрібно хоча б забезпечити правову визначеність для громадян чітко зазначеної статті "Сфера дії закону" щодо його співвідношення з Законом України "Про адміністративну процедуру"? Реєстрація місця проживання – це типова адміністративна послуга. Звісно, вона має особливості, але саме на такі види правовідносин і мали поширюватися норми Закону "Про адміністративну процедуру". Довге, розлоге запитання, але я хотів би, щоб ви все ж таки знайшли нормальну відповідь і прокоментували.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Дійсно, питання, можливо, досить дискусійне, хоча коли був прийнятий Закон "Про адміністративну процедуру", ми намагалися його проаналізувати відповідно до всіх наших адміністративних послуг, які надає Державна міграційна служба у всіх сферах.

До чого ми прийшли при цьому аналізі? Що адміністративна процедура не застосовується... що не суперечить Закону "Про адміністративну

процедуру" та принципам, закладеним в нього. Тому що ми проаналізували всі 13 принципів, які містяться в Законі про адмінпроцедуру. Це пов'язано саме з особливістю здійснення у сфері реєстрації, рішення по яких приймається виключно на підставі інформації, яка наявна у поданих документах або реєстрах, які ми перевіряємо. І рішення приймається в день подання цієї заяви.

Тому, власне, вся інформація, яка необхідна для здійснення реєстрації, зняття з місця реєстрації, вона аналізується під час подання... в день подання і під час проведення цієї реєстраційної дії. І тому застосовувати положення Закону "Про адміністративну процедуру" ми не бачимо сенсу, тому що ми вважаємо, що, відповідно до закону, є спеціальний закон, який повністю врегульовує ці питання, а пояснення особи, вони не можуть підтверджувати інформація наявну або не наявну в документах. Сама суть Закону "Про адміністративну процедуру", вона говорить про те, що іде додаткове вивчення пояснення, свідків або особи. І в даному... Але при здійсненні реєстрації або зняття з реєстрації це не є, ну, потрібним або необхідним, тому що ми виходимо саме з тієї інформації, яка подана особою або яку ми маємо в реєстрі. І вийти за рамки цієї інформації, незважаючи на пояснення там особи, сусідів, представників або інших ми не можемо. Вона або є, або її немає.

Тому, власне, і застосовується виключно Закон 1871, тому що там все передбачено і там обмежений перелік документів, не можна його трактувати так або інакше. Тому, власне, ми виходимо саме з цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталіє. Ще декілька запитань, якщо буде ваша ласка.

Отже, статтею 18 Закону України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні" передбачено, що разом із заявою про зняття особи з задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), що

подається в паперовій формі, така особа подає паспортний документ особи. При цьому у разі подання заяви про зняття особи з задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) у паперовій формі представником такої особи додатково додаються: документ, що посвідчує особу представника; та документ, що підтверджує повноваження особи як представника. Виходить, що представник повинен надати паспорт особи, яку він знімає з реєстрації. Водночас відповідно до пункту 57 Постанови уряду № 265 від 07 лютого 2022 року паспортний документ особи, яка знімається з реєстрації, подається у разі особистого звернення. Тобто ми бачимо невідповідність норм закону та підзаконного акту. У зв'язку з цим прошу прокоментувати, як це все ж таки діє на практиці.

НАУМЕНКО Н.М. Шановний Андрію Вікторовичу, ми аналізували і статтю 18 Закону 1871, і Постанову 265. На сьогодні ми вважаємо, що... і практика застосування і закону, і постанови говорить про те, що немає колізії, і ми це бачимо по здійсненню реєстрації місця проживання та зняття з реєстрації в РТГ. Тому що, дійсно, якщо здійснюється за представництвом, то представник має подати документи особи, яку реєструє або знімає з реєстрації місця проживання, і додатково – і так і прописано і в законі, і в постанові, воно дублює фактично, - додатково має подати документ, що посвідчує особу представника, документ, що підтверджує повноваження особи як представника або законного представника. Тобто всі ці... Стаття 18 абсолютно повністю корелюється з Постановою 265. Ми розночтения там не бачимо жодним чином. Можливо, слід провести додаткові дискусії із шановними народними депутатами. І жодних запитань, до речі, по трактуванню цієї статті до нас не надходило із органів реєстрації місця проживання, ЦНАПів, тобто всі трактують однаково цю статтю. Додатково додається перелік документів, якщо здійснюється представником, уповноваженою особою на вчинення певних дій, але різного трактування тут нема і не може бути, це різні частини статті і вони доповнюють одна одну у

випадку, якщо реєстрація або зняття з реєстрації місця проживання здійснюється уповноваженою особою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталіє.

І останнє запитання такого року. Якщо у житла є декілька співвласників, з одним з яких втрачено зв'язок. Наприклад, перебуває в полоні або зник безвісти. Яким чином інші співвласники можуть зареєструвати або зняти з реєстрації інших осіб без згоди співвласника, зв'язок з яким втрачено? Будь ласка.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Це питання актуальне не тільки в контексті реалізації Закону 1871, а, мабуть, реалізації багатьох інших законів, тому що ми всі розуміємо, що ми працюємо з колес, в умовах військового стану законодавства, яке було прийнято до війни, воно може певним чином не співвідноситися із ситуацією, яку ми маємо під час війни. Тому ми виходимо з різної ситуації.

Якщо ми бачимо, що співвласника немає, ну, наприклад, він є військовослужбовець, то ми рекомендуємо брати довідку про те, що він є військовослужбовець і зараз знаходиться там у головному розпорядженні і не може прийти. Так же само, якщо особа є в полоні, є реєстри військовополонених, також можна взяти відповідну довідку і докласти її до заяви співвласника про реєстрацію або зняття з реєстрації. Таким чином ми виходимо з цих ситуацій. Їх на сьогодні небагато, але по кожній з них до нас звертаються працівники ЦНАПів або уповноважені особи РТГ, і ми намагаємося в кожній ситуації знайти якийсь шлях вирішення для того, щоб врегулювати це питання, оскільки, можливо, ці питання і не врегульовані постановою, законом, але це є життєві історії, які необхідно якимось чином вирішувати.

Тому знову ж таки, якщо це військовий, береться довідка про те, що він військовий і знаходиться там-то, якщо це особа, яка в полоні або зникла

безвісти, також є відповідні реєстри, де можна взяти ці відповідні довідки. Якщо, наприклад, батько військовослужбовець, потім прийде і не буде погоджений з позицією дружини про реєстрацію або зняття з реєстрації неповнолітньої дитини, таке рішення буде скасовано. Але поки що виходимо з такої ситуації, яка є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталія.

Олексій Олександрович, у вас є запитання.

КУЗНЄЦОВ О.О. Дякую, Андрій Вікторович.

У мене до пані Наталії запитання. У листі ДМС зазначається про таку проблему, як створення органами реєстрації власних інформаційно-комунікаційних систем для ведення реєстрів територіальних громад. Я так розумію, що органами реєстрації, тобто виконавчими органами сільської, селищної або міської ради здійснюється закупівля відповідного програмного забезпечення, яке не взаємодіє з відомчою інформаційною системою ДМС. Це робиться в порушення вимог закону і створює умови для нецільового використання бюджетних коштів. Отже, питання, як ДМС реагує на зазначену проблему і чи можемо ми як законодавці вплинути на ситуацію шляхом внесення змін до законодавства?

Дякую.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую, Олексію, за запитання. Воно є дуже актуальне, тому що на сьогодні ми рекомендуємо всім органам, які займаються реєстрацією місця проживання, використовувати наш софт на сайті Державної міграційної служби, який підтримується нашими айтішниками, які намагаються підтримуватися в актуальному стані, не намагаються, а підтримуються в актуальному стані. Сьогодні цей софт використовують 1 тисяча 436 територіальних громад і 21 громада є власниками власного софту, програмного забезпечення. Іноді він не

корелюється, тобто вони не питають згоди у нас на закупку цього програмного продукту, іноді вони використовують кошти міжнародної технічної допомоги або інші кошти, скажемо так, волонтерських якихось питань. І це дійсно створює проблеми, тому що якщо ми говоримо, що в цілому реєстр РТГ повинен бути в актуальному стані, то коли такі громади використовують власні софти, він може бути несумісним з нашим реєстром. І тоді ми говоримо про нерелевантність цих даних, які вони передають, або там є зупинка з передачі цих даних. Тому, дійсно, це питання треба врегулювати в законі, щоб Державна міграційна служба як орган, який веде реєстр, він погоджував закупку програмного продукту, робив відповідні висновки про те, що цей програмний продукт відповідає певним нормам і він буде взаємодіяти ефективно з реєстром РТГ, який є на сайті міграційної служби, і ми зможемо контролювати і внесення даних, як вони актуалізуються, і як вони взаємодіють з тими даними, які є в нашому реєстрі.

Крім того, ми пропонували врегулювати законом, що такий софт можуть... програмний продукт можуть закупати виключно ті громади, які мають більше 100 тисяч населення для того, щоб це було ефективно використання коштів. І обмежити, знаєте, сьогодні, в цьому році я використовую один софт, тому що у нас є такі унікальні громади, завтра я використовую, в наступному році мені щось запропонували, я починаю використовувати інший софт, і ми починаємо у власному реєстрі мати якісь несумісні дані і не маємо актуальних даних. Тому це питання вважаємо за доцільне врегулювати в законі 1871... *(Не чути)*

КУЗНЕЦОВ О.О. Дякую.

І ще одне запитання у мене. Яким чином власник житла може зняти із зареєстрованого місця проживання особу призовного віку, яка не є співвласником цього житла? Ви можете прокоментувати це?

НАУМЕНКО Н.М. Абсолютно спокійно, без особи призивного віку, тому що якщо власник житла, він має право вчиняти будь-які дії щодо зняття та реєстрації місця проживання без особи, яка там зареєстрована. Це стосується не тільки осіб призивного віку, а і тих осіб, які не знаходяться на території України, або іноземці, які були зареєстровані в цьому житлі, і так далі, і тому подібне. Власник житла має право робити зі своїм житлом все, що він вважає за потрібне в той чи інший період часу. Тому...

КУЗНЄЦОВ О.О. Дякую. Дякую, пані Наталіє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Андрій Вікторович, я сьогодні в "Різному" збиралася піднімати проблематику по ДП "Документ". Я розумію, що ми зараз розглядаємо інше питання, але якщо ви дозволите, я озвучу це зараз, користуючись присутністю Наталії Миколаївни, і, можливо, вона якось це прокоментує, або я підніму це в "Різному", як буде ваша... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставте запитання, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Власне, колеги, ситуацію, що ми з вами героїчно за основу та в цілому приймали законопроект 11017, який, власне, стосується надання адміністративних послуг нашим громадянам, які вимушено перебувають за кордоном через широкомасштабне вторгнення. І 17.05 цей законопроект пішов на підпис Президенту і ми з вами протягом підготовки цього законопроекту дуже багато говорили про те, що Кабмін не може подовжити дію своєї постанови як експериментального проекту роботи ДП "Документ" за кордоном. Проте 04.06.2024 року Постановою 648 Кабінету Міністрів України про реалізацію експериментального проекту щодо надання адміністративних послуг громадянам за кордоном у сфері міграції за межами

України була прийнята така постанова, яка, власне, набирає чинності з 30 червня цього року і буде діяти до набрання чинності закону, але не більше ніж шість місяців. Тож, Андрію Вікторовичу, можливо, у вас є якась інформація чи планує взагалі Президент підписувати законопроект, який ми, власне, з вами прийняли, чи це є свідченням політики, що, власне, через пів року цей експериментальний проєкт буде закритий і, власне, ці пів року даються на те, щоб врегулювати це питання.

Наталія Миколаївна, моє питання просте: яка ваша позиція? Можливо, ви якось так прокоментуєте, що ми мали більше інформації.

Дякую.

НАУМЕНКО Н.М. Дякую за запитання, пані Неллі. Дійсно... По-перше, я хочу ще раз висловити подяку шановним народним депутатам за ті титанічні зусилля, дійсно, які були зроблені для того, щоб наші громадяни мали добрий ефективний законопроект, закон, який вже дозволяє, навіть знаходячись за кордоном, на постійній основі користуватися послугами ДП "Документ" і отримувати, як на мене, важливо, більш важливо не стільки закордонні паспорти, скільки ID-картки, тому що я вважаю, що саме ID-картка – це той зв'язок тісний громадянина з країною, який ...вони змушені були там виїхати на час, період військового стану.

Законопроект направлений на підпис Президенту, всі органи виконавчої влади, яким після цього було направлено для того, щоб вони висловили свою позицію, всі його підтримали. Дійсно, ми чекаємо на підписання, з нетерпінням чекаємо на підписання. Питання продовження тієї постанови, про яку ви говорили і яка була прийнята урядом, питання було піднято громадськими наглядовими організаціями, які були стурбовані про те, що законопроект досі не підписаний, закінчується чи спливає строк експерименту.

Ми всі розуміємо, що експерименти не продовжуються, тому що їх термін два роки, далі повинен бути імплементований в законодавство, тому,

власне, урядом була прийнята така перехідна постанова на шість місяців для того, щоб мати можливість безперервного функціонування наших філій ДП "Документ" за кордоном, тому що ми вже були готові оголосити про те, що ми закриваємося на прийом, тільки будемо працювати на видачу для того, щоб завершувати певні юридичні моменти. Це був вимушений крок уряду.

Ми чекаємо все-таки, що найближчим часом Президент підпише цей законопроект, і ми зможемо, він стане законом, і зможемо імплементувати, розвивати далі наші філії за кордоном, тому що планів багато, ми розуміємо, ми маємо багато запитів послів і консулів про те, щоб відкриватися в тій чи іншій країні. Вже, власне, план-графік створений як ми будемо розвиватися далі, але поки що ось чекаємо на цю останню, фінальну дію і тримаємо кулачки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І я ще додам, Неллі Іллівно, що, як ви, напевно, вже розумієте, ніякої відповіді на те запитання, коли Президент підпише цей законопроект, у мене поки що нема. Він приїде з відрядження, може, в мене буде можливість в якийсь спосіб це запитати.

Так що, шановні колеги, якщо немає більше ні в кого запитань, то дякую, Наталія Миколаївна, за участь в засіданні комітету, за фахову відповідь. Дуже раді були вас бачити, будемо сподіватися, і надалі ви будете реагувати і приходити до нас персонально на відповіді зі звітами в такому сенсі. Дуже дякую за участь.

Переходимо, шановні колеги, до прийняття рішення. З урахуванням того, що ми як суб'єкти права законодавчої ініціативи також повинні реагувати на ті проблеми, про які чуємо і, звісно, зважати на позицію профільних державних органів, яким в подальшому потрібно буде реалізовувати наші з вами рішення, ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Питання 1. Інформацію Державної міграційної служби України про стан виконання положень Закону України "Про надання публічних

(електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні" взяти до відома.

Друге. Рекомендувати Державній міграційній службі України надати до комітету обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення положень Закону України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні".

Третє. Визнати незадовільною підготовку Міністерством цифрової трансформації України до розгляду на засіданні комітету питання про стан виконання положень Закону України "Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні".

Четверте. Звернутися до Кабінету Міністрів України з вимогою вжити заходів щодо недопущення Міністерством цифрової трансформації України порушень норм Закону "Про комітети Верховної Ради України", а також забезпечення присутності на засіданні комітету при розгляді профільних питань керівництва зазначеного міністерства.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Пан голово, все ж таки, якщо можна, маленький коментар за те, що голосуємо там, зараз почув цю інформацію. А коли відправляли запрошення на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. За два тижні.

ТКАЧЕНКО М.М. Два тижні, да? І там міністр... Більше ніж два тижні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ТКАЧЕНКО М.М. Зрозумів. Я просто до того, що все-таки ну давайте ще зазначимо, що Мінцифра – одне з найефективніших все-таки міністерств, і за яке нам точно, як то кажуть, не соромно в країні, але зауваження чіткі. Тому підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Ахтем Зейтуллаєвич!

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Ще раз хотів подякувати Наталії Миколаївні за участь в засіданні комітету, і будемо рухатися далі.

НАУМЕНКО Н.М. Щиро дякую вам, народні депутати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пардон, не почув.

НАУМЕНКО Н.М. Щиро дякую вам за ту підтримку, яку ви нам надаєте. Ще раз хочу подякувати. Дуже приємно працювати з цим комітетом, взагалі дуже приємно працювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую дуже, Наталія Миколаївна. Гарного дня.

Переходимо до наступного питання, яке ми розглядаємо також в порядку контролю. Питання третє. Про стан виконання Уповноваженим з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, положень Закону

України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин".

Шановні колеги, як ви пам'ятаєте, на минулому нашому засіданні ми розглядали законопроект реєстраційний номер 11093. Саме тоді за пропозицією заступника голови комітету пана Горбенка Руслана Олександровича, за підтримки інших членів комітету ми з вами дійшли згоди з приводу необхідності заслухати Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, аби він надав нам інформацію стосовно своєї діяльності в рамках діючого Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин", що зроблено, які проблеми є тощо. Як і до попереднього питання, всім вам було надіслано інформацію, яка попередньо надійшла до комітету від Уповноваженого. Сподіваюсь, що ви всі ознайомились з відповідними матеріалами і готові задавати питання доповідачу.

Для початку давайте заслухаємо коротко доповідь від Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, Артура Ренатовича Добросердова. Артуре Ренатовичу, прошу до слова.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Доброго дня, пане голову. Доброго дня, члени комітету. Дякую за запрошення. Дякую за можливість надати інформацію про мою діяльність, діяльність моєї команди, Секретаріату Уповноваженого, та обговорити ті нагальні питання, які є, і ті питання, які можливо вирішити тільки з вашою допомогою.

Дійсно, від Секретаріату Уповноваженого ми надіслали на адресу комітету звіт про виконану роботу, тому я хотів би зупинитися тезисно на самих основних питаннях, після чого перейти до питань виконання закону і проблем, які виникають при виконанні норм профільного нашого закону. Так як ми представники органів виконавчої влади, ми безпосередньо розуміємо, на які моменти необхідно звернути увагу, і будемо звертатись до вас за допомогою для вирішення цих питань.

З 30 вересня 2023 року Міністерство внутрішніх справ стало головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері дотримання міжнародного гуманітарного права в частині координації діяльності розшуку осіб, зниклих безвісти.

Уповноважений є посадовою особою Міністерства внутрішніх справ. Діяльність Уповноваженого забезпечує Секретаріат Уповноваженого. 25 серпня в Міністерстві внутрішніх справ утворено відповідне управління з питань осіб, зниклих безвісти, яке виконує функцію Секретаріату Уповноваженого. Наразі штатна чисельність – це 36 працівників.

По реалізаціях основних функцій. Уповноваженим та його командою забезпечено взаємодію та обмін інформацією з наступними органами. З питань обміну інформацією щодо військовополонених та цивільних заручників ми забезпечуємо обмін інформацією з Центральним агентством з розшуку Міжнародного комітету Червоного Хреста. Забезпечуємо обмін інформацією з Координаційним штабом з питань поводження з військовополоненими, з Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій і безпосередньо з державним підприємством "Український національний центр розбудови миру", який виконує функцію Національного інформбюро. З питань розслідування кримінальних проваджень щодо зниклих безвісти ми співпрацюємо з Національною поліцією, Службою безпеки України і з Державним бюро розслідувань. З питань інформації щодо наявності ДНК-профілів з біологічних зразків в Центральному обліку генетичних ознак людини, а це є дуже важливе питання щодо ідентифікації осіб і розшуку осіб, зниклих безвісти, ми співпрацюємо з Державним науково-дослідним експертно-криміналістичним центром Міністерства внутрішніх справ. З питань утворення діяльності пошукових груп ми співпрацюємо з Центральним управлінням цивільно-військового співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України. З питань підтримки та координації надання допомоги населенню ми співпрацюємо з

відповідними координаційними центрами підтримки цивільного населення, які функціонують при військових цивільних адміністраціях в областях. Налагоджено співпрацю з Міжнародним комітетом Червоного Хреста, з міжнародним фондом "Партнерство за сильну Україну", Міжнародною комісією з питань зниклих безвісти і іншими міжнародними організаціями.

Управлінням з питань осіб зниклих безвісти з квітня розпочало роботу, пов'язану з моніторингом інтернет-сайтів та телеграм-каналів, інших інформресурсів щодо з'ясування долі наших зниклих безвісти. На сьогоднішній день вже встановлено 264 факти, які підтверджують перебування військовослужбовців та цивільних осіб в полоні або в заручниках країни-агресора.

Крім того по 535 особам, які мали статус зниклих безвісти, інформація доповнена тими відповідними даними, які ми встановили в мережі Інтернет. Про всі ці факти ми повідомили і Національне інформбюро, а також повідомили органи Національної поліції. У ході такого моніторингу ми також встановлюємо факти порушення норм міжнародного гуманітарного права. Наприклад, нами виявлялись фото- і відеозаписи з нашими військовими, які перебували в полоні в країні-агресорі, а пізніше, тобто це свідчило про те, що вони були живі-здорові, наскільки це було можливо, однак після того, репатріації нам надходили тіла і вони були ідентифіковані як саме ці військовослужбовці.

Про всі такі факти ми інформуємо Генеральну прокуратуру, правоохоронні органи й міжнародні організації, які приїжджають в Україну. Ми обов'язково їх ставимо до відома про такі факти.

Важливою функцією є комунікація з громадянами. Комунікацію з громадянами ми забезпечуємо наступним чином. В 15 регіонах ми маємо представників Уповноваженого, це такі регіони як: Вінницька, Запорізька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Волинська, Львівська, Одеська, Рівненська, Донецька області, Миколаївська, Сумська, Харківська,

Чернігівська, Івано-Франківська. Також забезпечуємо прийом громадян у Київській області та місті Києві.

З 1 жовтня ми запустили роботу гарячої лінії за коротким номером 16-98. На сьогоднішній день надійшло понад 16 тисяч дзвінків, громадянам надано понад 8 тисяч консультацій та роз'яснень. Ще важливим моментом, який ми змогли реалізувати можливість комунікації, це створення сервісу через "Єдине вікно для громадян". Цей сервіс для чого був створений? В багатьох випадках рідні і близькі володіють дуже цінною інформацією щодо зниклих безвісти, а тому ми надали їм можливість, заповнивши таку анкету, перед цим вони мають зареєструватися і пройти відповідну верифікацію, доповнювати від себе інформацію, яка в них наявна, щодо зниклих безвісти. Ми отримали вже 5 тисяч 980 таких анкет. Всі ці записи опрацьовані та долучені до реєстру і будуть сприяти розшуку осіб, зниклих безвісти.

Щодо забезпечення функціонування реєстру осіб, зниклих безвісти. На той момент, коли ми прийняли реєстр від Міністерства реінтеграції, там містилось близько 9,5 тисяч записів. Ці всі записи стосувалися військовослужбовців, там не було записів щодо цивільних, щодо неповнолітніх і так далі.

На сьогоднішній день, станом на 5 червня, наявно 47 тисяч 598 реєстрових записів в реєстрі. 2016 – це записи щодо невпізнаних тіл. Ми постійно моніторимо, яка робота проводиться слідством і експертними установами щодо ідентифікації невпізнаних тіл. 45 тисяч 582 – це записи щодо осіб, які зникли безвісти. І з них на момент подання заяви про розшук віком до 18 років – це 1 тисяча 953 особи. На сьогоднішній день припинено розшук відносно 5 тисяч 740 осіб. Розшук припинено у зв'язку з тим, що або встановлено місце знаходження особи, або, на жаль, ідентифіковано в тілі особу, яка рахувалася зниклою безвісти.

Щодо участі в розробленні проектів нормативно-правових актів. Ми тільки що говорили за законопроект 11093, я хочу подякувати, що комітет його підтримав. І наразі ми рухаємося до того, щоб він був далі розглянутий

в другому читанні і був прийнятий, це дійсно важливий для нас законопроект.

Також зараз ми спільно з Мінветеранів займаємося розробкою змін до Закону України "Про поховання та похоронну справу". В чому полягає суть? В нас створено Національне військове меморіальне кладовище, і ми хочемо передбачити там окрему ділянку для здійснення індивідуальних поховань невідомих тіл (останків) військовослужбовців. Це є важливо, щоб вони не знаходилися в різних областях, а щоб існувало окремо визначене місце, де здійснювати таке тимчасове захоронення.

Уповноваженим та командою секретаріату Уповноваженого прийнято участь у ряді зустрічей, круглих столів та форумів. Ми приймали участь в зустрічі під головуванням Генерального прокурора щодо стратегічної комунікації, з Комісією з питань встановленого факту позбавлення особистої свободи при Міністерстві реінтеграції, в тренінгах щодо розслідування справ та ідентифікації зниклих безвісти, з Міжнародною комісією з питань зниклих безвісти, Міжнародною конференцією "Свобода або страх", яка була присвячена 75-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини, з представниками команди DVI щодо ідентифікації жертв катастроф, це представники Федеративної Республіки Німеччина та Інтерполу. Безліч зустрічей відбувалось з громадськими організаціями, з фондами. Суть цих зустрічей полягала саме в розробці корисних і вірних напрямків щодо розшуку зниклих безвісти. У нас відбувались зустрічі щодо відбору біологічних зразків за кордоном у родичів осіб, які пропали безвісти за особливих обставин. І зараз цей проект реалізується в тому числі спільно із ДП "Документ", а також з Міжнародною комісією з питань зниклих безвісти.

Робоча зустріч відбулась з командою міжнародна організація... реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України. Ми домовились щодо обміну інформацією, щоб інформація про зниклих безвісти так сама включалась в реєстр збитків. Проведена зустріч з представниками Московського механізму ОБСЄ. Ми інформували про свавільне затримання

цивільних осіб представниками РФ. Також відбулась зустріч з Спеціальним доповідачем ООН з прав людини з питань позасудових страт, страт без належного судового розгляду чи довільних страт, інформували про порушення міжнародного гуманітарного права, ті, які безпосередньо виявлялись нами.

На майбутнє у нас заплановано проведення координаційної робочої зустрічі на тему: "Зрозумілі та ефективні рішення для громадян при взаємодії з органами, що здійснюють розшук осіб, зниклих безвісти". Наразі ми збираємо інформацію від усіх учасників, ту, яку вони хочуть надати і роз'яснити для громадян. Важливим питанням є, як я говорив, збір біологічних зразків від рідних. Наприклад, влітку 24-го року планується масштабний захід, під час якого будуть збиратись біологічні зразки в Республіці Молдова, Румунії, Республіці Болгарія, Угорщини, Французькій Республіці, Люксембурзі, Королівстві Бельгії та Нідерландах. За моїм сприянням від міжнародних організацій наразі ми отримали 23 тисячі засобів, систем для забору біологічного матеріалу.

Законом України про реєстрацію геномної інформації передбачено, що всі учасники із сектору безпеки і оборони, які безпосередньо займаються відсіччю збройної агресії, мають право здати свої біологічні зразки, які зберігаються у визначених підрозділах, і у разі їхнього зникнення безвісти ці зразки, по них проводиться експертиза, інформація поміщується в центральний облік генетичних ознак людини і якщо тіло буде ідентифіковано по співпадінню ДНК, таким чином не потрібно залучати рідних, близьких для проведення відповідних порівняльних експертиз. Це існує закон, це такий досвід європейських країн, і ми маємо забезпечити, щоб в усіх військових підрозділах була можливість здати такі біологічні зразки.

От мною наприкінці травня, на початку червня здійснено відрядження в північні, східні і південні області і навіть при спілкуванні з військовослужбовцями вони самі говорять про те, що вони б хотіли здати свої біологічні зразки, вони кожного дня ризикують своїм життям, і вони

найменше хочуть, щоб у разі поганого сценарію щодо них ще там психологічно зазнавали травми члени їхніх сімей.

Ще один проєкт, який наразі ми реалізуємо спільно з Міністерством охорони здоров'я і з Міністерством оборони – це створення єдиного центру ідентифікації загиблих. Це питання викликане наступним. Ми в Київській області плануємо створити сучасне бюро судово-медичної експертизи, яке буде забезпечене найкращими спеціалістами як від бюро судмедекспертизи, так і криміналістами, працівниками поліції, експертами, спеціалістами міжнародних організацій і забезпечене найсучаснішою технікою. Цей центр буде займатися тілами, які передаються по репатріації в першу чергу і тілами, які тривалий час перебувають в обласних бюро судово-медичних експертиз і на даний час є неідентифікованими. Наразі це є один з пріоритетів, за який ми воюємо, просимо від всіх міжнародних партнерів, щоб нам надали певну допомогу, щоб цей центр якомога бистріше запустити.

Ще один з напрямків нашого розвитку – це розвиток нашого реєстру і створення якомога більше аналітичних можливостей по цьому реєстру, тому що реєстр має не тільки фіксувати факт, що особа має статус зниклого безвісти, а так само і вирішувати аналітичні задачі такі як при внесенні відповідних параметрів пошуку він має давати відповідь, де може зберігатися відповідне тіло, або при внесенні відповідних параметрів щодо фотографій він має здійснювати пошук по всім мережам, де, можливо, фотографія такого зниклого безвісти з'являлась і відображалась.

Безпосередньо щодо нашого профільного закону. Я хотів би зупинитись на деяких питаннях і просити допомогу народних депутатів в їх вирішенні. До прикладу, надавши статус особи зниклої безвісти за особливих обставин, у разі встановлення його місця знаходження логічно, що уповноважений має припинити його статус або у випадку, якщо особа сама повернулась з окупованої території. Є у нас випадки, коли в реєстрі є інформація по особам, які в подальшому будуть ідентифіковані, що вони є колаборантами, зрадниками або особами, які самовільно залишили військову

частину. В таких випадках тут навіть не питання припинити, а питання скасувати статус, щоб цей статус вважався недійсним з самого початку. Однак в законі є визначена процедура надання статусу, в законі немає процедури припинення або скасування статусу. Дослівно в законі написано – припинення розшуку. Я вважаю, що на це треба звернути увагу і це питання треба обов'язково пропрацювати.

Профільний закон передбачає надання статусу за заявницьким принципом. Тобто якщо хтось з родичів звертається з заявою про розшук, ця інформація попадає в поліцію, яка здійснює безпосередній розшук, після цього протягом доби вона з'являється в уповноваженого. Уповноважений має 24 години на перевірку цієї інформації, надання такого статусу. І законом не передбачено, в яких випадках можна відмовити в наданні такого статусу. 24 години – це об'єктивно дуже мало для проведення будь-якої перевірки. І фізично з урахуванням тих цифр, якій кількості осіб ми надали статус за цей період, це отримується понад 100 осіб кожного дня отримували такий статус. Це ми порахували з моменту переходу повноважень з Мінрег до МВС по робочим дням, які списки ми опрацювали. Це нереально зробити одному Уповноваженому і тим більше протягом 24 годин.

Наступне питання. Безоплатна правова допомога. Це дуже важливо для сімей зниклих безвісти за особливих обставинах. Наразі така категорія не підпадає під надання безоплатної правової допомоги. Але ми вважаємо, що це було б раціонально, якщо такі сім'ї могли звертатися за безоплатною правовою допомогою хоча б в частині реалізації цього соціального захисту і права щодо інформування про розшук.

Наступне. Органи, уповноважені на облік осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Я вважаю, що ми маємо ініціювати питання, щоб до цих органів віднесли Мінсоцполітики. Мінсоцполітики веде реєстр внутрішньо переміщених осіб. Наш реєстр і їхній реєстр має постійно звірятися між собою. Наприклад, якщо ми говоримо за цивільних осіб поважного віку, які зараз перебувають, можливо, під піклуванням родин в різних регіонах, хтось

інших з членів їх родин можуть їх розшукувати, вони можуть бути в нашому реєстрі, ми маємо виключати і перевіряти ці дані.

Державна судова адміністрація, щодо судових рішень про визнання осіб безвісти відсутніми. Ми маємо звертатися постійно з цими рішеннями і розуміти, якщо таке судове рішення приймається, що є аргументацією для прийняття цього рішення.

Міністерство юстиції. Це реєстрація юридичного факту про смерть особи. Нам необхідно, щоб вони теж були органами, уповноваженими на облік осіб, зниклих безвісти, щоб ми могли вивіряти цю інформацію з них.

Дискусійним питанням є статус полоненого. В нашому профільному законі немає терміну "полонений". Зниклий безвісти за особливих обставин, один із варіантів, коли ми його виявимо і знайдемо, це особа, яка перебуває в полоні.

Виникає дискусія, припиняти його статус зниклого безвісти чи не припиняти. Поліція йде таким шляхом: вони розшук його не припиняють до повернення на територію України або до інших держав, з якою у нас діють міжнародно-правові договори. Тобто коли з особою можна постійно мати зв'язок, постійно розуміти, де вона знаходиться, і вона є вільна у своєму пересуванні. З іншої сторони, нам говорять: вам Червоний Хрест підтвердив, що він перебуває в полоні, ви знаєте, де він, він не зниклий безвісти за особливих обставин, припиняйте його статус.

Питання дуже дискусійне. Ми виходимо з того, що не можна звужувати права полоненого, того що права особи зниклої безвісти ми бачимо ширше, ніж полоненого. Зниклий безвісти вважати... не припиняти його розшук до повернення на територію України. Ми вважаємо, що це має бути прописано в законі і має бути прописано чітко.

У нас передбачена можливість інформаційної взаємодії з базами даних різних державних органів і установ. Це дуже хороша норма, і ми цю норму реалізуємо. Зараз ми отримуємо на фінальній стадії взаємодію з деякими державними реєстрами і базами. Але ця норма, реалізація цієї норми забирає

дуже багато часу в силу наявності ряду тривалих процедур. І ми би хотіли розглянути таке питання, щоб Уповноважений мав доступ як користувач до інформаційних систем. Так як я і говорив, наприклад, до реєстру внутрішньо переміщених осіб. Перед тим, як прийняти рішення надання статусу, щоб я міг зайти в реєстр внутрішньо переміщених осіб і подивитися, чи не рахується ця особа як внутрішньо переміщена особа. Зайти в реєстр Мін'юсту і подивитися, чи немає там реєстрації факту смерті. Перед тим, як видати комусь витяг з цього реєстру, перевірити, чи це дійсно дружина звертається, чи це дійсно син звертається і так далі. Це дуже допомогло б нашій роботі.

На що я хотів ще звернути увагу. У нас є питання з термінологією, яка використовується в різних нормативно-правових актах: зниклі безвісти, зниклі безвісти за особливих обставин, безвісти відсутні та пропавший безвісти. От цей термін "пропавший безвісти" зараз використовується в Законі України про мобілізаційну діяльність та мобілізацію. І це породжує принцип юридичної визначеності. І ми бачимо такі факти, коли в додатку номер 5 до порядку про проведення мобілізації прописується, щоб підтвердити факт, що особа зникла безвісти, треба отримати рішення суду, що він зник безвісти. А, що він пропавший безвісти, необхідно отримати рішення суду, що він пропавший безвісти. Хоча суд такі рішення не виносить. Є реєстр. Тому ми вважаємо, що має використовуватись однакова термінологія у всіх нормативно-правових актів.

І ще одне велике дискусійне питання. Більшість інформації, яку від нас просять люди щодо розшуку, вона пов'язана з таємницею досудового розслідування. Тому було би доцільно в законодавстві прописати, в якій частині Уповноважений має право доступу до інформації, яка може становити таємницю досудового розслідування. Громадяни звертаються, і їм цікаво не тільки питання, чи розслідується провадження і хто його розслідує, їх цікавить питання, які запити направлені, які відповіді отримані, які експертизи призначені, які проведені, який їх результат, чи допитані інші військовослужбовці або свідки, які можуть надати певну інформацію щодо

зниклого безвісти і так далі. І тут завжди надавати чи не надавати таку інформацію, ми межуємо з питанням відповідальності за розголошення відомостей досудового розслідування. Це ті питання, які ми розуміємо, виконуючи роботу з 30 вересня минулого року по сьогоднішній день. Ми би дуже хотіли ефективно співпрацювати з комітетом, пропрацювати ці моменти і, якщо можливо, вийти на прийняття конструктивних рішень щодо зміни до закону.

У мене все. Дякую. Готовий відповісти на ваше питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до запитань. Якщо можна, то я б хотів розпочати. І саме в своєму листі ви, пане Артуре, ви зазначили, що по регіонах працюють працівники Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Яке правове підґрунтя їх діяльності? Хто їх призначає і встановлює вимоги до відповідних посад? Звертаю увагу, що законом це не передбачено. Прокоментуйте, будь ласка, якщо є така можливість. А також надайте нам інформацію щодо ефективності їх діяльності, що вони роблять, як це допомагає родичам тощо? Адже, я так розумію, що на це витрачаються бюджетні кошти. Прошу.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Дякую за запитання.

Представники Уповноваженого, які працюють на територіях, це є державні службовці Міністерства внутрішніх справ. Законом такого поняття не передбачено, це передбачено підзаконними нормативно-правовими актами, положенням про Уповноваженого. Там мова йде, що представники уповноваженого – це особи, які здійснюють свою діяльність на громадських засадах. З урахуванням того, що ці працівники працюють з базами даних, з реєстрами і так далі, такий варіант ми не розглядали, тобто це держані службовці Міністерства внутрішніх справ, які за відповідним наказом Державного секретаря дислокуються у відповідних областях. Вони

виконують повністю роботу, яку виконують працівники тут в міністерстві. Це починаючи від розгляду звернення, робота з реєстром, перевірка відомостей, доповнення даних, і друга частина – це зустрічі з громадянами. Основна їх задача – це спілкування з громадянами, налагодження взаємодії між громадянами і представниками органів розслідування на територіях, експертними установами, державними установами, які забезпечують дотримання соціальних та інших гарантій. Із нашої практики – це мінімум 5-10 прийомів громадян майже кожного дня плюс телефонні дзвінки, які починаються з самого ранку і не обмежуються 18:00.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артур Ринатович.

Виглядає, що це все ж таки порушення закону. Можливо, є необхідність внести певні зміни до законодавства, але таке. Зверніть на це увагу, будь ласка.

Шановні колеги, чи є у когось ще запитання? Руслан Олександрович, потім Неллі Іллівна.

ГОРБЕНКО Р.О. Пане Артуре, ви сказали, що дуже багато міжнародних організацій звертаються до вас. А скажіть, будь ласка, які це організації і як проходить співпраця? Чи думаєте ви, що Червоний Хрест, я думаю, повинні ви співпрацювати з цією організацією, є ефективна організація, яка зараз виконує якраз такі функції, які можуть вам допомогти щодо пошуку зниклих безвісти?

Дякую.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Дякую за запитання.

Дивіться, основні організації міжнародні, з якими ми зараз співпрацюємо, – Міжнародний комітет Червоного Хреста. У нас є Товариство Червоного Хреста в Україні – це одна організація, а це є представництво Міжнародного Комітету Червоного Хреста, який зараз

перебуває тут в Україні. Основна його задача – це збір інформації, суд щодо зниклих безвісти, в тому числі щодо полонених росіян, які в нас перебувають, і відповідно дзеркально таке представництво існує в країні-агресорі.

Та інформація, яку ми отримуємо від них, от в нас є цифра, скільки зниклих безвісти і зараз щодо них триває розшук, це понад 40 тисяч. Разом з тим, через Червоний Хрест зараз підтверджено 6 тисяч 781. Про що це говорить? Це говорить про те, що та команда їхня, яка працює на території країни-агресора, повноцінно не може перевіряти інформацію, ну, вони це позиціонують, що вони не мають доступу до всіх установ, де утримуються полонені та цивільні заручники, але разом з тим, результативність їх роботи щодо підтвердження перебування полоні і в заручниках, вона неспіврозмірна з тією кількістю осіб, які рахуються зниклими безвісти. Те, що стосується Червоного Хреста.

Да, в інших питаннях вони, представництво, яке працює в Україні, допомагає, вони комунікують з населенням, проводять відповідні тренінги і навчальні заходи, допомагають інституціям і органам, які задіяні в ідентифікації, в розслідуванні, матеріально і технічно. Але оця задача, яка дуже для нас важлива, принаймні зараз, отримання інформації про наших зниклих безвісти, мені здається, виконується неповноцінно, і про це постійно наголошується всім, хто приїжджає від представників Червоного Хреста в Україну. При нагоді, коли буде відрядження туди, так само буду цю позицію доводити до них. Це озвучують і координаційний штаб, і СБУ, і Офіс Президента, і омбудсмен, це наша така спільна позиція, що ця робота щодо підтвердження зниклих безвісти і перебування в полоні є недостатньою. По інших питаннях, да, вони себе проявляють тут по місцю ефективно, наскільки це є можливо.

Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти. Міжнародна організація з великим досвідом, досвідом в воєнних конфліктах, в війні, зникнення безвісти під час надзвичайних ситуацій, вони мають чудових

експертів по лінії судово-медичної експертизи і антропології. Вони мають дуже якісну сучасну базу iDMS з аналітичними можливостями. Ми від них отримуємо дуже багато якісних консультацій, наприклад, вони нам допомагають створенню єдиного центру ідентифікації. Їх спеціалісти виїжджали з нами, оцінювали той обсяг робіт, який перед нами стоїть, допомагали скласти план, як цей центр запустити, побудувати, оснастити, яка кількість спеціалістів. І також вони надають велику кількість консультацій, тренінгів, і один з пріоритетів, яким вони нам допомагають, - це розвиток аналітичних можливостей нашого реєстру. Друге, це робота з громадянами, які виїхали за кордон, однак шукають зниклих безвісти тут по території.

Далі. Міжнародна комісія, реєстр збитків для України. Ми тільки зараз почали співпрацю, але суть цієї міжнародної організації збору всіх даних щодо збитків, які спричинені громадянам України і взагалі державі. Вони визнають, що зниклі безвісти, так само треба робити інтерпретацію, як величезні збитки для нашої держави. Зараз ми налагоджуємо обмін інформацією, щоб громадяни, які заявляють про те, що їм спричинені збитки в тому числі через зникнення їхніх рідних і близьких, щоб ця інформація могла бути підтверджена з нашого реєстру.

Представництво ОБСЄ, інших організацій, ООН, посольств поки що на рівні зустрічей і обміну інформацією. Доповісти про те, що якісно нам допомогли, наразі не можу, однак всі ці делегації як результат оприлюднювали звіти, в яких відображалось та інформація, яку надавало безпосередньо Міністерством внутрішніх справ і я як Уповноважений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артур Ринатович.

Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, ще раз. Власне, перше, це хотіла би подякувати Артуру Ринатовичу за детальне представлення і за конкретні

законодавчі пропозиції, які були надані. На моє глибоке переконання, частина з них може бути прийнята і опрацьована нами як комітетом або, власне, в цілому Верховною Радою. Але хотіла би задати питання щодо сказаного вами про зняття статусу зниклого безвісти. Зокрема, я це питання вже підіймала, коли у нас на засіданні був Тимченко Леонід Леонідович і ми теж розглядали, власне, питання зниклих безвісти.

Що стосується зняття, от якщо це підстава, власне, колабораціоністська діяльність, то яким ви вбачаєте цей механізм? Якщо на підставі певної інформації чи на підставі вироків суду, тобто ми ж маємо рухатися якимось до практичного вирішення цієї проблеми? Дякую.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Якщо говорити по презумпції невинуватості, тільки на підставі вироку суду. Тільки на підставі вироку суду. Хоча я розумію, що це займе дуже багато часу: повідомлення про заочну підозру, оголошення в розшук, прийняття рішення щодо там заочного судового розгляду, але, якщо ми правова держава, давайте все робити правильно, нехай це буде по вироку суду.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Дякую за чітку позицію.

ГОРБЕНКО Р.О. Я вибачаюся, хотів там уточнююче запитання задати. Ви сказали, 40 тисяч у нас безвісти зниклих. А таке питання: ви розділяєте цивільні це особи чи військові, чи тільки це військові?

Дякую.

ДОБРОСЕРДОВ А.Р. Дякую за запитання.

Дуже часто нам його задають. В нас в реєстрі інформація по військових і по цивільних. Єдина проблематика в чому є, я не маю права вам озвучити, яка кількість з них – військові. Чому? Бо ця інформація, при певному аналізі,

може бути корисна для сторони агресора. Але можу сказати, що переважна більшість – це військові.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, чи є у когось ще запитання?

Якщо ніхто не заперечує, то будемо переходити до голосування. Давайте так, наступне рішення комітету я пропоную.

Перше. Інформацію Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісті за особливих обставин, про стан виконання положень Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісті за особливих обставин" взяти до відома.

Друге. Рекомендувати Уповноваженому з питань осіб, зниклих безвісті за особливих обставин, надати до комітету обґрунтовані щодо вдосконалення положень Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісті за особливих обставин".

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую, Артур Ренатович, за участь в засіданні комітету. Дякуємо за інформацію. Сподіваємось на плідну співпрацю. На все добре, якщо ви не проти.

Колеги, переходимо до розгляду п'ятого питання порядку денного, внесеного за пропозицією народного депутата – члена комітету Яковлевої Неллі Іллівні: щодо проведення засідань Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин у режимі офлайн.

Колеги, оскільки ми з вами друзі, я вас почув. Чи є у когось бажання з цього приводу виступити? Пане Мустафа. Неллі Іллівна потім.

ДЖЕМІЛЄВ М. Я не заперечую стосовно пропозиції пані Неллі, але з поправою пана Ткаченка, тобто щоб засідання були змішані: і офлайн, і онлайн. Інакше у нас будуть частіше виникати проблеми з кворумом і присутністю посадових осіб, запрошених нами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам додам, що присутність посадових осіб, там взагалі інший режим, у мене є певний перелік документів для службового користування, котре підписували. Нам не так просто буде їх сюди запросити, питання є, практично неможливо. Я зацікавленим особам можу показати цей документ. Бо ми тут розташовані поблизу Офісу Президента, напевно, що нам такої можливості, ми позбавлені по великому рахунку. Тому прошу взяти це до уваги.

І Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Дякую, Андрій Вікторович. Власне, чому в мене виникла ця ідея і взагалі я вирішила актуалізувати це питання? Тому що, як знають усі народні депутати України, зараз фактично Верховна Рада

перейшла до сталого графіка роботи з визначеними засіданнями і всі депутати про це знають, власне, щоб не озвучувати це.

Відповідно ми маємо стандартний режим роботи, тому середа завжди була комітетським днем, коли всі народні депутати знаходяться в місті Києві. І відповідно моя пропозиція полягала в тому, що ми збираємося на засідання комітету у пленарні середи через пів години після оголошення перерви в роботі Верховної Ради України.

Що стосується доступу запрошених осіб, переважна більшість з них є державними службовцями. Якщо ми говоримо про міністрів, якщо ми говоримо про будь-яких державних службовців топ рівня, то всі вони мають право доступу до урядового кварталу.

І третє, чим я, власне, керувалася, це питання того, що зараз знову тривають проблеми з електроенергією і, власне, ми працюємо в тому місці, де в нас завжди присутнє стабільне постачання електричної енергії.

Дякую, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голову. Да, хочу зазначити, що ми майже щотижня з колегами проводимо різні засідання різних тимчасових спеціальних/слідчих комісій. Все це проходить наживо в правительственому кварталі, і в тому числі деякі засідання на Банковій, деякі засідання на Грушевського, деякі засідання на... Липська, да, вулиця біля, там, де Комітет енергетики, і всі, хто хоче бути наживо, хто, дійсно, хоче бути наживо, всі приходять наживо. Якщо потрібна консультація нашому секретаріату або вам особисто, Павло Фролов, голова нашої тимчасової спеціальної... однієї з наших тимчасових спеціальних комісій, може проконсультувати. У нас на останньому засіданні, на крайньому, вибачте, були присутні три чи чотири міністри, заступники генеральних прокурорів та ще велике і потужне

представництво Кабінету Міністрів та інших органів державної влади. Тому не бачу ніяких проблем, а навпаки, навпаки, нарешті-то ми зможемо побачити наживо перед нами усіх наших колег, більшість з яких є нашими не те, що підлеглими, а людей, за яких ми з вами особисто жмем вже декілька років в основном зеленую кнопку.

Тому дякую за... ще раз, Неллі, і дякую всьому комітету за те, що, я так сподіваюся, зараз ми це приймемо і почнемо працювати в офлайн. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую, Максим Миколайович.

Я особисто також підтримую цю пропозицію, але маю зауважити, що при прийнятті рішення ми також повинні враховувати норму Закону про комітети Верховної Ради. Тобто своїми рішеннями ми не можемо виходити за рамки того, що прописано в законі. Під час воєнного стану ми все ж таки маємо дотримуватися певних безпекових умов і в "Прикінцевих положеннях" саме Закону України про комітети Верховної Ради не просто так з'явилася норма, яка надає можливість членам комітету віддалено приєднуватися до засідання комітету в режимі відеоконференції. Це, власне, про що і казав пан Мустафа Джемільєв. Я думаю, у нас тут єдність думок є. Станом на сьогодні це законне право членів комітету і рішенням комітету ми не можемо це право обмежити.

З приводу проведення засідань у конкретні дні варто зазначити, що відповідно до положень статті 43 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" засідання комітету можуть скликатися також за дорученням Верховної Ради України чи її Голови або ж за моєї ініціативи, тобто законом передбачені випадки, коли ми повинні провести засідання негайно. А прийнявши рішення про проведення засідань комітету виключно в конкретні дні, дні тижня чи, можливо, в конкретний період, як пропонувалось, коли проводитимуть пленарні засідання, таким чином ми обмежимо свою роботу, адже не зможемо виконати норму закону і провести засідання у ті дні, коли це дійсно буде потрібно.

Тому я пропоную компромісне рішення, яке базуватиметься на погодженні із законодавством. У своєму рішенні ми зафіксуємо, що засідання комітету мають проводитись ухвальню, але також передбачено випадки, коли хтось з народних депутатів через поважні причини не зможе бути присутній у залі засідань, однак матиме можливість бути присутнім у режимі відеоконференції. Ще раз нагадую, що в період воєнного стану це законне право членів комітету і обмежувати його своїми рішеннями ми не можемо.

Я пропоную, щоб така можливість була і це передбачатиме фактично змішаний формат. Хто може, знаходиться у залі засідань, я особисто постійно знаходжусь тут, в комітеті, а хто не може - приєднується онлайн. Враховуючи зазначене, не дивуйтесь, що в СЕДО нам продовжуватимуть надходити листи щодо погодження засідання в режимі відеоконференції. Я попрошу їх і далі погоджувати, але фактично більшість із нас збиратиметься безпосередньо в залі.

Тож з урахуванням умов воєнного стану та вимог Закону України "Про комітети Верховної Ради України" ставлю на голосування наступне рішення комітету: проводити засідання Комітету з прав людини, деокупації, реінтеграції тимчасово окупованих територій, національних меншин і міжнаціональних відносин у режимі офлайн з можливістю приєднатися, приєднання за потреби народних депутатів членів комітету в режимі відеоконференції. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

ГОРБЕНКО Р.О. Я вибачаюсь, шановний пане головуючий, мабуть, там є якісь пропозиції до вашого рішення, можна додати, чи ми будемо кожен за свою пропозицію просити голосувати? Тому така пропозиція, ви кажете, в змішаному режимі, окей, якщо є термінова необхідність...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте пропозиції, ваша позиція, яка у вас є?

ГОРБЕНКО Р.О. Ні, я просто як такі от невеличкі зауваження щодо... якщо терміново треба там провести комітет, окей, хай це буде онлайн, але терміново, я думаю, там хай надсилає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович, ми це в робочому порядку зможемо вирішити.

ГОРБЕНКО Р.О. ...*(Не чути)* лист про те, що це треба провести терміново, і тоді ми збираємося онлайн. А якщо офлайн, треба визначитись, що це буде середа пленарного тижня після засідання Верховної Ради. Отака от пропозиція.

Що стосується, як ви кажете, воєнного стану, ну, ми як комітет не голосували за проведення наших засідань в режимі онлайн. Я думаю, кожен комітет за це голосував, а ми не голосували. Тобто ми автоматично перейшли в голосування і рішення нашого комітету в режимі онлайн.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я хотів би все ж таки запропонувати проголосувати вже за готове це рішення. А всі ці моменти, котрі будуть виникати, ми можемо вирішити в робочому режимі шляхом листування. Так що я тут проблем не бачу.

Прошу голосувати, шановні колеги.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Козир - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич. Нема.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. Підтримую. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Чи є в когось інформація, якою би хотіли поділитися з членами комітету – народними депутатами в розділі "Різне"?

Всі втомилися. Тому дякуємо всім за участь в засіданні комітету. Засідання комітету оголошую закритим. На все добре. На все добре, шановні колеги.